

מגפת הקורונה בעיני אנשי הדת המוסלמים

מאת ד"ר אדי כהן

מבט מבס"א מס' 1,499, 23 במרץ 2020

תקציר: אנשי דת מוסלמים רבים, שלהם מיליוני עוקבים ביוטיוב וברשתות החברתיות, רואים במגיפת הקורונה עונש שמיימי לכופרים ולמוסלמים כאחד על סטייתם מדרך הישר, והזדמנות לחזור בתשובה ולעבוד את אללה.

הידיעות הראשונות בדבר התפשטות מגפת הקורונה ומספר החללים הגבוה שהפילה, לוו בשמחה לאיד בקרב רוב הערבים. ההסבר המרכזי ברשתות החברתיות גרס כי המדובר בעונש שהטיל אללה על הסינים בתגובה למעשי הדיכוי והרצח שביצעו נגד המוסלמים שבדרום סין. לטענת איש הדת התוניסאי החי בצרפת בשיר בן חסן (בחשבון הפייסבוק שלו הכולל כחצי מיליון עוקבים) לאללה יש חיילים רבים, חלקם מלאכים וחלקם נגיפים, וכשם שהטביע את חילותיו של פרעה בים הוא מעניק כיום ניצחון למוסלמי סין עקב המצור והדיכוי הממושכים שהוטלו עליהם על-ידי השלטונות.

כאשר הגיע הנגיף לאיראן הייתה שמחת הערבים כפולה ומכופלת. תמונותיהם של קורבנות הנופלים ברחבי איראן הפכו לוויזואליים וערבים רבים טענו כי המדובר בעונש שמיימי על הרג עשרות אלפי מוסלמים סונים בעיראק, תימן וסוריה בידי הרפובליקה האסלאמית. לכשהתפשט הנגיף למפרץ הפרסי ולמזה"ת טענו הרשתות החברתיות הערביות כי המדובר בקונספירציה איראנית, ותוך זמן קצר פשטו פניקה ופחד ברוב מדינות ערב. השלטונות סגרו את המסגדים ועצרו את החיים הרגילים - כל מדינה בזמנה ובהיקף הייחודי לה. אפילו במכה ומדינה נעצרו התפילות ונסגרו המקומות הקדושים לראשונה מימי הנביא מוחמד. בפסק הלכה מיוחד קרא האיחוד הבינלאומי של מורי ההלכה המוסלמים למאמינים להישמר לנפשם, להתפלל בבית ולא להגיע למסגדים ולמקומות הקדושים.

באורח פרדוקסלי תולים רבים ברשתות החברתיות הערביות תקווה שישראל והמוח היהודי ימצאו תרופה או חיסון לקורונה. לשאלה בסקרים מקוונים "האם תרכוש תרופה מישראל אם היא תמצא תרופה לוירוס?" ענו מרבית הנשאלים בחיוב. אף איש הדת האיראני, המופתי מכארם שיראזי אמר כי אין מניעה הלכתית מרכישת תרופה או חיסון מהאויב הציוני במידה שאין מקור רכישה אחר.

אם זאת היו שראו במגיפה עונש לכופרים ולמוסלמים כאחד. כך למשל פרסם איש הדת הסעודי עות'מאן ח'מיס דרשה ביוטיוב לפיה אין זו הפעם הראשונה שאללה מטיל אימה על העמים: וכשם ששלח יתוש קטן לנמרוד והרגו והיכה את המצרים בעשרת המכות כן שיגר את נגיף הקורונה על מנת להזהיר את העמים. הפתרון לדעתו טמון

בחזרה בתשובה ושיבה לחיק האל שיביאו להעלמות הנגיף מהעולם. בדומה טען השייח' מחמד נוח קצ'את, שר הדתות לשעבר של ירדן, חכם הלכה ומרצה באוניברסיטת עמאן בהלכה אסלאמית, כי נגיף הקורונה הוא חייל של אללה שנשלח להעניש את המערב והמוסלמים עקב זעמו עליהם, ועל המוסלמים בפרט, משום שלא צייתו להוראותיו, ועל כן נסגרו המקומות הקדושים והמסגדים בעולם הערבי.

* ד"ר אדי כהן הוא חוקר במרכז בס"א.